

Od redakcji

Pierwszy numer półrocznika „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego” z 2023 r. otwierają trzy teksty przedstawiające badania naukowe prowadzone w obszarze etyki teologicznej. Pierwszy z nich dotyczy problematyki etyki męskości we współczesnym świecie z perspektywy postaci św. Józefa. Autor prezentuje ujęcie moralności, które odchodzi od paradygmatu kontroli i dominacji i przyjmuje styl współuczestnictwa i zatroskania.

Kolejny tekst dotyczy pytań, które w obliczu toczącej wojny w Ukrainie rodzą się wobec zasad chrześcijańskiej, względnie katolickiej etyki wojny i etyki pokoju. Autor uzasadnia, że katolickiemu ujęciu etyki wojny i pokoju obcy jest radykalny pacyfizm, ale jej podstawy w obliczu trwającej wojny domagają się w niektórych szczegółowych kwestiach przemyślenia i sformułowania na nowo.

Trzeci artykuł z obszaru etyki teologicznej dotyczy problematyki trafności argumentacji etycznej zastosowanej w oświadczeniach kościelnych na temat szczepień przeciw koronawirusowi. Autor analizuje i krytycznie ocenia argumentację zawartą w wybranych dokumentach kościelnych i formuje refleksje na temat tego, jak w przyszłości oświadczenia tego typu mogłyby być formułowane w sposób bardziej udany.

Kolejny tekst jest syntezą różnych studiów z historii teologii na temat myśli Josepha Ratzingera / Benedykta XVI. Autor przedstawia różne tematy z teologii Ratzingera, które zostały ułożone wokół zasad teologicznych jego myśli: Chrystus, Pismo Święte, eklezjologia, mariologia i liturgia, i wykazuje jednoczącą i integracyjną perspektywę w jego pismach.

Przedmiotem kolejnego artykułu jest katecheza moralna św. Ambrożego, skierowana do katechumenów na podstawie traktatu *De Abraham*. Autorka prezentuje, w jaki sposób biskup Mediolanu, wykorzystując epizody z życia Abrahama, przedstawia go jako model do naśladowania dla tych, którzy pragną wejść do wspólnoty Kościoła.

Ostatni artykuł z obszaru nauk teologicznych dotyczy tajemnicy miłosierdzia Bożego, objawionej w Nowym Testamencie. Autorka, opierając się na wybranych fragmentach biblijnych, przedstawiła miłosierdzie jako przymiot Boga Stwórcy i Zbawiciela, objawiony w Jego Synu, Jezusie Chrystusie.

Część historyczną prezentowanego numeru czasopisma otwiera artykuł poświęcony motywom graficznym, umieszczonym w inicjałach dokumentów biskupów wrocławskich w okresie średniowiecznym. Ich klasyfikację autorka podaje według stosowanych przez ówczesnych pisarzy tendencji, a także wykorzystywanych przez nich motywów zwierzęcych, roślinnych, graficznych i geometrycznych.

Kolejny artykuł jest analizą listów św. Jana Fishera (1469–1535), biskupa Kościoła katolickiego w Anglii w okresie rządów Henryka VIII, jakie napisał w czasie uwięzienia, krótko przed męczeńską śmiercią: *A Spiritual Consolation* oraz *The Ways to Perfect Religion*. Pierwsze dzieło, zredagowane w duchu teologii średniowiecznej, stanowi ostrzeżenie przed możliwą Bożą karą. Drugie, zawierające perspektywę myśli renesansowej, wskazuje drogi do osiągnięcia dojrzałej religijności i świadczące o ewolucji poglądów niezłomnego biskupa.

Przedmiotem kolejnego artykułu jest postać s. Teresy (Janiny) Kierocińskiej (1885–1946), przełożonej Zgromadzenia Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus, nazywanej „Matką Zagłębia”, która podczas II wojny światowej ukrywała w domu zakonnym w Sosnowcu żydowskie dzieci i osoby dorosłe. Autorka prezentuje okoliczności zaangażowania zakonnicy w niesienie pomocy ludności żydowskiej oraz zeznania świadków, którzy potwierdzili jej heroiczną działalność i prawdziwie chrześcijańską postawę kandydatki na ołtarze.

Kolejny artykuł przybliży czytelnikowi powojenną relację niemieckich jezuitów, którzy w Opolu przeżyli okrucieństwa 1945 r. i zapisali je w sprawozdaniu, którego odpis przechowywany jest w *Archivum Romanum Societatis Iesu* w Rzymie. Prezentowany tekst stanowi uzupełnienie znanej relacji polskich jezuitów z sierpnia 1945 r., którzy po niemieckich współbraciach objęli opolską placówkę zakonną.

Przedmiotem kolejnego artykułu jest spektrum działań podjętych przez Kościół katolicki w Polsce w obronie rekolekcji szkolnych w latach 50. XX w., aż do usunięcia religii ze szkół w 1961 r. Autorka potwierdza, że słynna akcja „R”, pod której kryptonimem komuniści wszczęli zakrojone na szeroką skalę działania, mające na celu oderwanie dzieci i młodzież od wiary i Kościoła, stała się kompromitacją przedstawicieli władzy.

Ostatni artykuł naukowy dotyczy historii diecezji gliwickiej, która w 2022 r. świętowała 30. rocznicę ustanowienia. Autor podaje informacje dotyczące biskupów gliwickich, ważnych instytucji administracji kościelnej, sanktuariów, domów formacyjnych, a także prezentuje ważniejsze wydarzenia w dziejach tej młodej jednostki Kościoła lokalnego w Polsce.

Dział *Recenzje – Materiały – Sprawozdania* zawiera trzy recenzje i sprawozdanie. Pierwsza recenzja dotyczy książki na temat myślenia eksperymentalnego

---

we współczesnej etyce, autorstwa węgierskiego teologa Gusztáva Kovácsa. Kolejny tekst to recenzja książki Norberta Jerzaka na temat słynnego XIII-wiecznego konfliktu między księciem wrocławskim Henrykiem IV Probussem i biskupem wrocławskim Tomaszem II Zarębą, prowadzonym o należne prawa Kościoła i poddanych księcia. Trzecia recenzja dotyczy książki na temat wrocławskiej kapituły katedralnej, autorstwa Józefa Mandziuka. Ostatni tekst w prezentowanym numerze półrocznika jest sprawozdaniem z międzynarodowej konferencji naukowej na temat *Krieg in der Ukraine und die Kirche*, która odbyła się na Wydziale Teologii Katolickiej Uniwersytetu w Erfurcie w maju 2023 r.

